

I en æstetisk læreproces omsættes børn og unges indtryk af stoffet og deres egen livsverden til udtryk i varierende formsprog, der rummer en merbetydning til fortsat refleksion og fortolkning. Den skabende proces er selve »motoren« i forløbet og vil ofte sætte et aftryk i erindringen, der kommer i dialog med nye erfaringslag.

Af Benny Vindelev, præst og projektleder for den kirkelige undervisning i Aalborg Budolfi provsti

»At klippe og klistre« har til tider en lidt nedsættende klang i kirkens verden. Er det ikke noget, man gør i børnehaven? Mens »Ordets formidling« i konfirmandforberedelsen ofte har en højere prioritet. Men de to udtryksformer bør ikke vurderes med forskellig værdi i den pædagogiske praksis, men betragtes som nødvendige elementer i en skabende proces. Det handler ikke om det ene eller andet i forskellige sammenhænge, men om begge dele i et helstøbt forløb. Samtale, tekstarbejde, håndværk, billedarbejde, leg, drama, ja alle former for musik-kreativ aktivitet kan integreres i en helhed over et konkret grundtema. Hånd og ånd, det indre og ydre er ikke modsætninger i den æstetiske virksomhed med børn og unge, men nærmere to sider, der forudsætter hinanden. Et barns lerfigur er også et »talesprog«, ligesom en konfirmand kan sætte ord sammen, så det danner et sprogbillede. Ofte rummer de æstetiske værker netop et udtryk, som ikke altid umiddelbart kan forklares på almindelig vis. De taler for sig selv og bliver et bidrag til abstrakt tænkning. Børn og unge må være inddraget som en samskabende part.

Fra hjerneforskningen ved man, at forskellige dele af hjernen aktiveres afhængig af, om man er passiv tilskuer eller aktivt involveret i en genstand. Der er forskel på at se et foto af et måltid og tale om det med andre eller selv at deltage i måltidet med alle sanser. Man kan betragte Olafs Høsts forskellige malerier af »Bognemark« i skiftende årstider, skaffe viden om det og dele tanker om det med andre. Men det forstærker læringen betydeligt, hvis man gør mødet med maleriet til en æstetisk skabende proces ved også selv at få fingrene i farverne og skabe sin egen udgave af det berømte motiv. For så har man både duftet til farverne, set, tænkt, og følt. Både venstre og højre hjernehalvdel er sendt på arbejde, og bearbejdet oplevelse kan blive til langtidsholdbar erfaring. Generelt gælder det om at åbne kristendommen på en måde, så børn og unge åbner sig for stoffet og får spejlet deres erfaringer i det. Vi deler sammen en lang række indtryk, som vi giver et udtryk i en sanselig form. Den kristne grundfortælling skal ikke alene fortælles verbalt, men også formes i børns og unges kompositioner, så det elementære stof kan ses, høres, føles og smages gennem forskellige reflekterende arbejdsprocesser. Derfor kan man sagtens som delelement i en proces klippe og klistre med børn og unge uden, at det mister teologisk substans, blot man har gjort sig klart, hvad perspektivet er på den aktivitet, man sætter i værk. Mange former for billedskabende processer vil naturligt nok have en særlig prioritet, da billed- og symbolsprog er en markant del af den kristne teologi. Men læringsmåden kan anvendes bredt i arbejdet med det elementære stofområde i kirkens undervisning.

Pejlemærker

Lad os prøve af opstille nogle pejlemærker for, hvornår der er tydelig tegn på en æstetisk læreproces.

- Når alle elementer i et undervisningsforløb tænkes som en sammenhængende og skabende proces.
- Når der planlægges frirum til børn og unges kreativitet, indlevelse og følelser.
- Når børn og unge bliver en aktiv part i processen og samskabende i indholdet.
- Når der integreres sanseaktiverende arbejdsformer, som frigør børns og unges fantasi og deltage-lyst.
- Når arbejdet med grundtemaet rummer eksperimenter med det formål at undersøge og opdage noget nyt i social interaktion med de øvrige i gruppen.
- Når deltagerne udfolder en egenproduktion af værker i symbolform med reference til grundtemaet.

»Jesus af Nazareth« – et eksempel.

Et hold konfirmander er samlet til undervisning over et forløb på knap tre timer. De har fra tidligere samtaler vist særlig interesse for at fordybe sig i Jesus som menneske, hans historie og betydning. Efter præsentation af temaet med motiverende optakt, visuelle impulser og fokus på det fælles tema, blev forløbet delt i tre faser. De to første faser havde undersøgende karakter.

Fase 1. Søgning. De blev tildelt en rolle som journalister. Konfirmanderne arbejdede i grupper af to, og der blev igangsat en søge- og indsamlingsproces. Hvad kan vi med sikkerhed sige om Jesus som historisk person? De måtte bruge deres egen viden og søge med deres smartphone og skulle skrive notater. Herefter blev alle deres input og beskrivelser delt i plenum og gennem samtale og diskussion sorteret, så der fremstod en række historiske fakta om Jesus.

Fase 2. Tekstlæsning og fortolkning. Konfirmanderne blev inddelt i grupper af fire og blev tildelt en rolle som præster. Hver gruppe fik udleveret en central tekst fra Det nye Testamente. Gennem samtale og fortolkning af teksten skulle de indkredse den bibelske Jesus og sætte fokus på budskab og det, som adskiller sig fra det historiske. Grupperne fremlagde deres fortolkninger for hinanden, og der blev inspireret til debat og udveksling på tværs af grupperne.

Fase 3. Produktfremstilling. Konfirmanderne blev tildelt en rolle som kirkekunstnere og arbejdede enkeltvis. Der skulle fremstilles en mosaik med tilhørende refleksion/tekst over deres værk med inspiration fra fase 1 og 2. Der blev givet tydelig instruktion om rammer, materialer og værktøj (karton, limstift, hobbyknive, skæreunderlag, blyanter og silkepapir). Der blev tilføjet et enkelt krav, at mosaikken skulle indeholde et kors, ellers havde de frie hænder til kompositionen. Der blev lavet skitser og øvelser omkring form og teknik, inden det endelige værk blev fremstillet. Som afslutning blev de præsenteret for hinanden. Hele processen blev evalueret med de unge og værkerne senere udstillet for et større publikum.